

רשימות מדיניות

(מן העולם הגדול)

ליסמוס שטחי, גרמה לכל מיני הברחה של המשקאות המשכרים. בקיצור, השיטה נכשלה. והובר שימש שעיר לעזאזל. החוקה האמריקנית נותנת לנשיא שלטון כמעט בלתי-מוגבל. אבל הובר לא היה מדינאי בחסד עליון, כמדינאים. שקמו בכמה מארצות-אירופה לאחר המלחמה. וכלום יהא יותר מאושר מהובר יריבו, ששם-משפחתו הוא כשם-משפחתו של הנשיא הפופולארי ביותר לאחר וואשינגטון ולינקולן ושמו הפרטי הוא כשם-המשפחה של האידיאליסטן, המלומד ומנהל המדיניות החיצונית בשעת מלחמת-השיחרור? מהי הדרך, שבה ילך פראנקלין רוזוולט?

* * *

חיים הפוליטיים בעולם האנגלו-סאקסי מבוססים הם על שיטה של דרמפלגותיות. האחת משתי המפלגות הגדולות וההיסטוריות היא בשלטון ואחותה-צרתה—באופוזיציה. הבחירות לפארלמנט הבריטי אומרות, מי מן השתים תקבל את השלטון. הבחירות לנשיא אומרות, מי מן השתים תשלוט באמריקה. שיטה זו קיימת מן הריבולוציה המהוללת של 1688 ועד היום. נשתנו השמות של המפלגות, אבל השיטה לא השתנתה. השם „טורי“ נתחלף ב„משמר“, „יוניוניסטי“ ועכשיו „נאציובליסטי“, כמו שהשם „וויגני“ נתחלף ב„ליברלי“ ועכשיו „לייבורי“. הטרמינולוגיה משתנית, אבל לא

1. רוזוולט השני.

תקופת „הפרוספיריטי“ נסתיימה בנובמבר 1929, עם המשבר בוולסטריט. אבל הקורס המדיני של הפרוספיריטי האריך ימים ונסתיים עם מפלתו של הובר בבחירות בנובמבר, 1932. האידיאולוג של „הפרוספיריטי“ היה פורד עם שיטת-טיילור של ניצול הפועל, בתשלומים גבוהים ושעות-עבודה מועטות. שלטה הדעה: „אין צורך בפוליטיקה“. ולפיכך נעשו נשיאי-הארץ—האפסים הארדינג וקוליג. ואחר השוטר קוליג נבחר המהנדס הובר, שקנה לו שם בתור מארגן-העזרה בבלגיה בתחילת-המלחמה וברוסיה בשעת-הרעב. הובר לא היה מדינאי, אלא מהנדס וגבאי. הובר היה עבדה הנאמן של השיטה הרשמית של המפלגה הריפובליקנית. עמודיה של שיטה זו היו: א. מדיניות פאסיבית כלפי אירופה; ב. דרישה גמרצת לשלם את חובות-המלחמה; ג. איסור ההגירה לגבי דרום-אירופיים ומזרח-אירופיים; ד. „פרוהיבישן“. אמריקה הקימה מסביב לה „חומת-סין“ ממש. והתוצאות?— א. יאפאן, — אויבה של אמריקה, כובשת את מנג'וריה ועוד ידה נטויה; ב. צרפת מסתלקת מתשלומים; ג. איסור-ההגירה גורם להתיקרותה של התוצרת ולדלדולו של השוק הפנימי. (כאן, בארץ, אנו יודעים, מה ערכה של הגירה). ד. ה„פרוהיבישן“, הביטוי של צביעות פוריטנית מהולה בסוציא-

ה"בדידות המזהרת". את יסודות-השיטה הניח ואשינגטון בכבודו ובעצמו. מונורו הקים את הקירות ב"אמריקה לאמריקנים" והובר הציג את דלתיה.

השנאה הגועית הסמויה, שמקורה במלהמה הבלתי-פוסקת של החלוצים באינדיאנים ובשעבוד של הכושים, – היא שיצרה את איסור-ההגירה. מהי השנאה הגועית של הנאציסטים הגרמנים לעומת זו של יאנקי? ובמאמר מוסגר נציין: באמריקה קיימות שתי חוקות – שבכתב ושבעל-פה. ויפה כחה של השניה מכחה של הראשונה. בהתאם לראשונה הכושי הוא אורת, בשעה שהשניה מְתַרְת את מעשה-הליניץ. האמריקני מכבד רק את בן אירופה הצפונית-מערבית, את האנגלי, הסקאנדינבי, הגרמני – את בני הגזע "הצפוני". השנאה ל"שחורים" עברה ל"צהובים" ומהם ל"ירוקים".

אמריקה עם ההתקדמות התכנית שלה נשארה בחייה הרוחניים געוצה במושגים של המאה הי"ז. בארץ של הראדיו, הקולנוע והאבטו, נשארו המושגים הרוחניים אותם שמלפני שלש מאות שנה. בנידון זה מזכרת אמריקה עד מאד את יאפאן. הסאמוראים, הכת של הצבא היאפאני, משתמשים בהשגים הטכניים המשו-כללים ביותר, אבל מהלך-המחשבה הוא של יאפאן הקדומה, שלא דרכה בה רגל אירופית. המושגים של המאה הי"ז באמריקה של המאה העשרים הם, כמובן, מושגים שנת-שנו. התכנית הריפובליקנית של המאה העשרים אינה אלא פורטיאניסמוס שנתנוון מן המאה הי"ז. במאה הי"ז היו אלו דעות ריבולוציוניות, שלאחר הלכה הריבולוציה האנגלית הגדולה. אבל לאחר מאתיים וחמישים שנה הרי אלו הן דעות שמרניות, שגרמו ליצירתה של "חומת-סיין"

המושגים. דבר יצירתה של "מפלגה שלישית" גדולה לא הצליח בשום ארץ מן הארצות של העולם האנגלו-סאקסי. באנגליה ירשה המפלגה השלישית, ה"לייבור-פארטי", את המפלגה הליברלית. הרבה כתבו על חוסר הבדלים נכרים בין שתי המפלגות הגדולות. דעה זו היא מוגזמת במקצת. אם מטושטשים ההבדלים האידיאולוגיים הבולטים במפלגות של אירופה, הרי בולטים הבדלי-הסביבה. באנגליה היתה המפלגה השמרנית במאה הי"ח מפלגת-הכפר והליברלית – מפלגת-העיר. בסוף המאה הי"ט היתה האחת – "מפלגת-בירמינגהאם" – עיר-המתכת, והשניה – "מפלגת-מנצ'סטר" – עיר-האריג. ובאמריקה – המפלגה הריפובליקנית היא המפלגה של המדינות הצפוניות, והדרום קראטית – מפלגת-הדרום. מלחמת-הצפון והדרום היתה מלחמתן של שתי המפלגות. ונצחונו של הצפון גם, שהריפובליקנית היא על-פי רוב השלטת. אילמלא היתה המפלגה הדימוקראטית מתבססת אך ורק על ה"דרום הנאמן", לא היתה חשיבותה של מפלגה זו מרובה ביותר. אבל היא ידעה להסתגל לתנאים החדשים, שנתהוו באמריקה משנות השמונים ואילך בעקב ההגירה ממזרח-אירופה ודרומה. המפלגה הדימוקראטית נתנה ביטוי לאי-שביעת-הרצון בצנטראליסמוס המופרז של צרחה הריפובליקנית. ומכאן בא החזיון המלא ענין: בשעה שהמפלגה הריפובליקנית שלטת על-פי רוב בוואשינגטון הבירה, הרי בידי המפלגה הדימוקראטית השלטון במדינות.

כפי שצויין למעלה, המפלגה הריפובלי-קנית נושאת את האחריות על "חומת-הסיין", שהוקמה מסביב לאמריקה בצורת "הקבוטה", ה"פרוטקציוניסמוס" המופרז, ה"פרוהיבישן",

* * *

וכי יש סכויים ל"מפלגה השלישית" -
ז"א, כלום תוכל להופיע באמריקה תנועה
מדינית חדשה, שתהפך לעובדה מכרעת בחייה -
שאלה זו היא אחת מן השאלות החשובות ביותר
של הצבוריות האמריקנית. היא קשורה, אגב,
בעובדה של אי-הצלחתו של הסוציאליסמוס
באמריקה. כדי להשיב על שאלה זו יש להביא
בחשבון את העובדות הללו:

העם האמריקני מורכב, לפי דעתנו,
משלש שכבות. השכבה הראשונה באה מן
„העליה הראשונה” והיא מורכבת מצאצאיהם
של המהגרים, שבאו לצפון-אמריקה מבריט-
אניה, הולאנד וצרפת (ההוגינוטים). הם
באו לכאן במשך המאה הי"ז, היחוראשית הי"ט.
„העליה השנייה” באה מאירלנד, גרמניה,
צ'כיה והארצות-הסקאנדינביות. היא באה במשך
אמצע המאה הי"ט. בכלל אלה היו יהודים
מערביים. עליה זו קבלה צורה המונית בתקופת
הריבולוציה של 1848. היא סייעה לקולוניזציה
של „המערב התיכוני” עם צ'יקאגו בירתו,
והיא קשורה ב„קדחת-הזהב” בקאליפורניה.
עם שנות ה-80 התחילה „העליה השלישית”
של איטלקים, פולנים, ליטאים, רוחינים ויהודים.
עליה זו מרכזה ניו-יורק. רק הפולנים
הרחיקו לצד-מערב.

החוקה-שבכתב האמריקנית מרשה לכל
אזרח אמריקני ליהנות מכל הזכויות. ואולם
החוקה שבעל-פה כחה יפה מכחה של החוקה-
שבכתב. ועדיין לא קם נשיא מן השכבה של
„העליה השנייה”. אם נתעניין בספר היחוס
של הנשיאים ננכח, שהאחד הוא מצאצאי-
ה„פיונרים”, משנהו-קוואקר, השלישי-הוגינוט,
הרביעי - אירי, החמישי - הולאנדי. עוד לא

רוחנית מסביב לאמריקה. ולפיכך קשה כל-כך
להביא שינויים בחיים המדיניים והחברתיים
שבאמריקה, יהא הנשיא החדש אפילו אדם
גדול.

כי התפקידים המוטלים על רווולט
השני יכולים להתחרות רק עם התפקידים,
שהוטלו על לינקולן כשעלה על כסא
הנשיא. וכאן יש להביא בחשבון את החולשות
שבמפלגה הדימוקראטית. יש בה התרוצצות של
שני יסודות: של החלק ההיסטורי מן הדרום
והחלק המהגר מן הצפון. והתרוצצות זו גדולה
היא הרבה מזו, שיש במפלגה הריפובליקנית
בין החלק השמרני הרשמי שבמזרח ובין החלק
המתקדם האופוזיציוני שבמדינות הפנימיות.
אצל הדימוקראטים שני החלקים שווים
בכוחותיהם. לאחר המלחמה ניכרת היתה
העדפתם של „הירוקים” על „הדרום המוצק”.
העדפה זו מצאה את ביטויה בתכנית של „חבר-
הלאומים” מיסודו של ווילסון ובמועמדותו
של הקתולי סמיט לנשיאות. העדפה זו גרמה
מפלות לדימוקראטים בבחירות. לאור העובדות
הללו יש להטיל ספק, אם יהא לו, לרווולט,
העזו להשתמש בכחו וללכת נגד המסורת.
המשטר הפארלמנטרי אינו מאפשר למפלגות
להבליט את ההבדלים העיקריים שביניהן מפחד
„מה יאמר הבוחר”. ולפיכך בוחרות המפלגות
במשטר הפארלמנטרי את „שביל-הזהב”, לעומת
המפלגה במשטר הדיקטטטורי, שמבלטת את
עוקציה. מכאן נראה כאלו אין אידיאולוגיה
במפלגות של העולם האנגלו-סאקסי. באמת
משטשות המפלגות את האידיאולוגיה שלהן
מתוך הסתגלות לבוחר. ולפיכך יש לחשוב,
שרוולט הדימוקראט לא ירחיק ללכת בדרך
המלחמה במשבר מהובר הריפובליקני.

ליסמוס מתקופת „ארבעים ושמונה” ושל הסוציאליסמוס של סוף-המאה. האידיאלים הללו עדיין היו „ירוקים” בשביל אמריקה ומכאן טוד אי-הצלחתם על הקרקע האמריקני. ומכאן תשובה לאי-הצלחתו של הסוציאליסמוס „בעולם החדש”.

* * *

ארכו הדברים. והם ארכו מפני ש„אמרי-קלוגיה” אינה בשבילנו, היהודים, ענין אקדימי בלבד, תורה לשמה. אי-אפשר לנו לשכות, שבאמריקה נמצא הקיבוץ היהודי הגדול ביותר, אם לא באיכות, הרי בכל אופן בכמות.

II. למוצאו של ההיטלריסמוס.

עד המהפכה הצרפתית שלטה „האריסטו-קרטייה” במובן הצר של המלה, כלומר, יחוס-המשפחה. רוֹסוֹ הכריז על השוויון, על „מצב הטבעי”. אבל לאחר המהפכה הצרפתית קמו לתחיה השקפות-עולם אריסטוקראטיות. הצד-השני של כל השקפות-העולם הללו הוא: האנושיות נחלקת לרוב ולמיעוט. לרוב שפל ולמיעוט נבחר. במאה הייט חזר ונשתלט העיקרון של „אתה-בחרתנו”. אבל במקומו של ה„אתה-בחרתנו” המשפחתי, האריסטוקראטי, מופיע „אתה-בחרתנו” מעמדי. הסוציאליסמוס יצר את פולחן-הפרוליטריון. מארקס ואחרים מחדשים את ה„אתה-בחרתנו” המעמדי. ואז בא גוֹבִּינֹו ויוצר את ה„אתה-בחרתנו” של הגזע ההודי-גרמני. בא קארל ליל ויוצר את ה„אתה-בחרתנו” של הגבור יוצר ההיסטוריה. בא גיטצ'ה ויוצר את פולחן-הפרט. בא וויינינגר ויוצר את „האתה-בחרתנו” של מין-זכר. הצד-השני שבכל אלה היא הכרת חשיבותה של

נבחר גשיא, שדם גרמני יזל בעורקיו. ודאי בן „העליה השנייה” יכול להבחר למושל-מדינה, לחבר בית-הדין העליון, וביחוד, אם בן-„עליה” זה דם „צפוני” נוזל בעורקיו, ובפרט אם הוא גרמני. לדוגמה ליהמאן „שלנו”, בראנדייס „שלנו”. בני „העליה השנייה” כבר נתאמרו לגמרם, ביניהם אין אף אחד, שהורתו וליתו לא היתה בקדושה אמריקנית. אבל לגבי המהגרים בני „העליה השלישית”, שבאו משנות-השמונים ואילך, הרי החוקה שבעל-פה מגבלת את זכויותיהם. ביותר. ההגבלות הללו אינן מורגשות לבני-עליה זו. איטלקי-סיציליאני אינו מרגיש בהגבלות מחמת דרגת-התפתחותו. והיהודי והפולני, שהיו נתיני הצאר, בוודאי שאמריקה נראית להם כארץ-החירות. הם אסירי-תודה ביותר לגבי אמריקה בשל מצבם הכלכלי שהוטב, בהשוואה ל„המולדת הישנה”.

הגבלות-העליה בתקופת-הפרוספיריטי שמו קץ לעליה נוספת לאמריקה. הגבלה זו פגעה במהגרים מארצות ה„עליה השלישית”. הקבוצה בנויה על שנת 1881, -תחילת העליה מאיטליה ורוסיה. והנה השכבה של „העליה השלישית” מתחלת לחדור לחיים האמריקניים ולדרוש את זכויותיה השלמות.

ה„מפלגה השלישית” באמריקה היא ביטוי של מחאה כלפי החוקה-שבעל-פה האמריקנית, שהיא שוללת זכויות מן ה„עליה השלישית” ומצמצמת את זכויותיהם של בני „העליה השנייה”. שתי המפלגות הגדולות, כריפובליקנית וכדימוקראטית, הצד השני שלהן הוא, שהן „אמריקניות” טהורות והן חדרות מושגים מן המאה הייז והייח. הדעות של ה„מפלגה השלישית” היו האידיאלים, שצמחו באירוסה במאה הייט: אלה הם האידיאלים של הליבירא-

האיכות ושלילת חשיבותה של הכמות. פולחן-
החזק ושלילת-החלש.

ה„אתה-בחרתנו“ הלאומי המקובל היה
מבוסס על העבר ההיסטורי. ופולחן זה מפותח
בעמים בעלי עבר היסטורי עשיר. דוגמה חותכת
לנגד עינינו הוא פולחן-רומי של הפאשיזמוס.
הפולחן של „אתה-בחרתנו“ גזעי אינו פולחן
היסטורי, אלא פולחן פרי-היסטורי.
וכאן ההבדל בין הפאשיזמוס לבין הנאציזם-
מוס. הפאשיזמוס צופה לעבר מבוסס על תעודות
היסטוריות, והנאציזמוס באמת שולל את
ההיסטוריה הגרמנית ומעריך מה שאירע לגרמנים
קודם שהיו לעם, כשהיו עדיין במצב של שבטים,
שבטים. הפאשיזמוס מעריך את העבר הרחוק
הוודאי, והנאציזמוס את העבר הרחוק פרי-
הדמיון. הפאשיזמוס מעריך את רומי, הנאציזם-
סמוס – את מחריביה. הפולחן של שבטי-
הגרמנים, כפי שתארום יוליוס קיסר וטאציטוס,
בפי אנשי תורת-הגזע של עכשיו הוא כפולחן
של האדם הפרימיטיבי בפיו של רוסו. לאחר
שתורת רוסו עשתה את שלה באמצעותה של
המהפכה הצרפתית, מופיעים חוקרי-הפראים
של אפריקה ואויסטרלאליה ומוכיחים, שחיי-הפרא
רחוקים הם מן האידיליה של רוסו,
ברנארדין די סאן פיאָר ושאר אנשי-
ה„פאסטוראלה“ של המאה הייח. ובא היסטוריון
הצרפתי, פיסטל די קולאנו, ובחקי-
רותיו בדבר הגרמנים הקדמונים הגיע לידי
מסקנות הפוכות מאותן של גובינו, – היוצר
של תורת-הגזעים – ושל מטיפי הפולחן של
הגרמנים הקדמונים מעין פיליקס דא הן
וחבריו.

תורת-הגזעים לא היטלר המציא אותה.
תורה זו קיימת כמאה שנה. אכן, עוד קודם

שהופיעה התורה היה הרגש של „אתה-בחרתנו“
גזעי מפותח בכל העמים הגרמניים, כלומר,
בעמים השוכנים בצפונית-מערבית של אירופה.
הטיפוס של העמים הללו הוא גבר זקוף-קומה,
צהוב ובעל עינים כחולות. „החיה הצהובה“ לפי
ביטוי הידוע של ניטצ'ה. התרבות של העמים
הללו היא התרבות הפרוטסטאנטית.

ההכרה הגזעית מופיעה בראשיתה בשני
העמים הגרמניים, שבאו במגע עם עמים צבעוניים.
שני העמים האלה הם שני העמים המישיבים –
העם ההולאנדי והעם האנגלי. והמעניין הוא :
העמים המישיבים הדרום-אירופיים, ובראשם
הספרדים והפורטוגיזים, לא יצרו פולחן-גזע
לאחר שבאו בקשר עם האינדיאנים והכושים.
באמריקה הדרומית והמרכזית חיו ביניהם
הגזעים השונים בשלום. הספרדים והפורטוגיזים
היו קנאים לדתם הקתולית, אבל היו אדישים
בהחלט ביחס לטהרת-גזעם. אינדיאני-קתולי או
כוש-קתולי היה קרוב להם מספרדי כופר.
אולם באמריקה הצפונית, מקום-התישבותם של
האנגלים, שם הושמדו האינדיאנים ונשתעבדו
הכושים. על הקרקע של אמריקה הצפונית
והדרום-אפריקה נוצרו ההכרה הגזעית ורגש-
הבחילה של הצפון-אירופי כלפי „צבעוני“. מפני-
מה מפותח רגש-בחילה זה באנגלי וההולנדי,
בשעה שהספרדי או הפורטוגזי הוא אדיש
בנידון זה, – זהו נושא למחקר פסיכולוגי.
אנשי תורת הגזע מכארים חזיון זה בטהרתם
הגזעית של הצפון-אירופיים ובבלייל הגזעי של
הדרומיים, מפני שאלה האחרונים קרובים הם
קרבה גיאוגרפית למקום-מגוריהם של הצבעוניים.
איך שיהיה, על הקרקע של אמריקה
הצפונית מופיעה הגזעיות בתור עובדה.
אבל על הקרקע של גרמניה מופיעה הגזעיות

ההלכותית. ואולם יוצר-התורה היה הצרפתי גובינו, שבשנה שעברה מלאו חמישים שנה למותו. גובינו לא היה נביא בצרפת מולדתו, ותורתו היא תורת-החיים של גרמניה. לגובינו אירע אותו הדבר, שמתארע לכל יוצר-תורה. מה שאירע למרקס בתקופתנו, לישו ובודה בימי קדם.

להאנגלו-סאקסים המעשיים מופיעה הגזעיות כעבודה, להגרמנים ההלכותיים השא מופיעה כתורה. ההבדלים הגזעיים בארצות של צבר-לים הם בולטים למדי. נקל להבדיל בין אירופי לבין אינדיאני, ואת שניהם קל להבדיל מכושי, ואת שלשתם - מבן מזרח-אסיה. אולם בגרמניה השוכנת במרכז-אירופה מוכרחים היו השנאה הגזעית וה"אתה-בחרתנו" הגזעי לקבל צורה מטושטשת, עיונית, מעורפלת. כי היכן הם הסימנים הבולטים בין גרמני לבין סלאבי, רומאני ואף יהודי? -

לא מאמריקה חדרה הגזעיות לגרמניה, אלא היא פרי המהפכה התרבותית של סוף המאה הי"ח ותחילת המאה הי"ט. את ארץ הודו גילו האירופיים בסוף המאה ה"ט, אבל את תרבות הודו גילו - בסוף המאה הי"ח, עם כבושה של הודו ע"י האימפריאליסמוס הבריטי. בסוף המאה הי"ח אירעו שלש מהפכות: המהפכה המדינית בצרפת, המהפכה התכנית באנגליה והמהפכה התרבותית על-ידי גילוי הספרות הסאנסקריטית וגילוי כתב-החרטומים המצרי והעפוסים הגרמניים העתיקים. ועדיין נשארה השאלה תלויה ועומדת: איזו משלש המהפכות היא הגדולה? - לאורו של מה שמתחולל עכשיו בגרמניה יש להודות על הערך הכביר של המהפכה השלישית, שאירעה בסוף המאה הי"ח.

לאחר שנתבררה הקרובה הפנימית של הסאנסקריט אל הלשונות האירופיות ולאחר שהוכר העושר התרבותי של הספרות הסאנס-קריטית, - מופיעה ההכרה של קרבה גזעית בין עמי-אירופה לעם-הודו: ומכאן עד ההכרה על גזעים כשרוניים וגזעים בלתי-מוכשרים לא רב הדרך. הודו השפיעה על יצירתה של תורת-הגזעים גם במשטר "הקאסטות" שלה. ב"קאסטות" ראו האירופיים את רצונם של ההודים ה"אריים" לשמור על טהרת גזעם בפני הצבעונים.

ובזמן אחד עם גילוי-הסאנסקריט מוציאים מן המרתפות של ספריות-המנזרים את הגוילים של כתבי ה"רוגות" עם שירי-הגבורים: ה"אוד" מאיסאלנד, ה"ניבילונגים" מן הרינוס ושירת-רולאן של הפראנקים. בגרמניה התחוללה המה-פכה התרבותית, שהיא ידועה בשם "רומאנטיקה". מופיעים סופרים, וביחוד היסטוריונים חדורי ההכרה של "אתה-בחרתנו" הגרמני. ומכאן הדבר נמשך והולך עד שהופיע הצרפתי גובינו ויצר את השיטה הגזעית. תורה זו ניסתה להכות שרשים גם על הקרקע הרוסי בצורתה של "הסלאביאנופוליתית". ואולם האינטליגנציה הרוסית ברובה היתה מושפעת מתורת-השוויון הצרפתית ותורת המעמדות של מרקס. בסוף המאה הי"ט נתחוקה ההכרה הגזעית לאחר הנצחונות המדיניים הקשורים בשמו של ביסמארק ולאחר הכבושים התרבותיים העצומים. או התחילו מתפשטות האופירות של וגנר, שהן חדורות רומאנטיקה לגבי העבר הגרמני במדה גדושה. בשנה שעברה מלאו חמישים שנה למותו של גובינו, השנה - חמישים שנה למותו של ריכארד וואגנר. וביצירותיהם של וואגנר וגובינו יש לבקש את השרשים לתורתו של

היטלר. – וכך אנו רואים, שהשרשים של הנאציסמוס הם הרבה יותר עמוקים ויש לבקשם לא במעשיו של קלימאנסו, אלא ביצירותיו של צרפתי אחר ושמו גובינו.

III. די וואלירה בנצחוננו.

הצבוריות האירית מחולקת עכשיו לשני מחנות. הבדל הדעות בא מתוך השאלה: מה עדיף ממה: ה"בכורה" או "נוידי-העדשים"! המחוננים עם קוסגרייב בראשם מעדיפים את ה"נוידי" בצורתו של השוק הבריטי לתוצרת-אירלנד. ובשביל שוק זה מסתפקת אירלנד במצב של דומיניון, זאת אומרת, היא מכרת במרותו העליונה של המלך האנגלי, ולעומת זה טוענים הקיצונים עם די וואלירה בראשם: אנו מכרזים על עצמאותנו המוחלטת והרשות בידי אנגליה להכריז חרם על התוצרת שלנו. תרד רמת-החיים הכלכלית, החמרית, אבל אנו נהיה בני-חורים ולא עבדים שבעים. הבחירות האחרונות הוכיחו, שדי וואלירה יָדַע למצא את המפתח ללבו של האירי. הרגש האידיאליסטי גבר באומה זו על ההכרה החמרית. אמנם לדי וואלירה סייעו עוד מומנטים אחדים. למשל: וויתורם של המתונים על אוסטר – זה החבל הצפוני של הארץ. ועל כולם השפיעה השנאה הכבושה שבלבו של כל אירי ואירי לגבי אנגליה. אנו, היהודים, כמעט שאי-אפשר לנו לחדור למעמקיה של שנאה זו. בימי-קדם ידענו לשנוא את אויבינו ("בת-בבל השדודה! אשרי שיאחו ונפץ את עולליך אל הסלע", טוב שבגויים – בימי-הרומיים – הרוג!) אבל הגלות לימדה אותנו לנשק את השבט של המענה אותנו (יחסנו לרוסיה של עכשו ויחסנו לספרד שלפני ארבע מאות שנים – איזה הבדל!). אבל

העם האירי אינו עם גלותי. כל אירי ואירי יודע מה שעוללה לו אנגליה.

ההיסטוריה של עם אומלל זה היא היסטוריה של הליכה מדחי אל דחי. היה זמן וכל אירופה המערבית היחה מאוכלסת על-ידי הגזע הקלטי. באה רומי והשמידה גזע זה מהרבה ארצות לגמרם. הקלטים נדחקו לחוף-האוקיינוס ונשתמרו בצרפת, בבריטאניה וביחוד באירלנד. באו הפראנקים ושעבדו את שרידי-הקלטים בצרפת. באה הקתוליות ושמה קץ לשרידי תרבותם המקורית, תרבות עצמאית, שלא הייתה כפופה לרומי. הקלטים שבצרפת, ה"בריטונים", הרגש הלאומי עומם בתוכם כמעט לגמרו. לכשנלחמה וואנדיאה במהפכה הצרפתית, הרי באופן סובייקטיבי את מלחמתו של המלך והכנסייה נלחמה, אבל באופן אובייקטיבי הייתה זו המלחמה האחרונה של הקלטייות בגרמניות ובאימפריאליות הרומית. יוליוס קיסר פתח בכבושה של גליה, ולאחר 1800 שנה סיים כבוש זה הגנראל הוש, – מפקד הצבאות של המהפכה. ולעזרתו של הגנראל בא הטרור האדום עם הגיליוטינה. ובבריטאניה עצמה נשתעבדו לאנגלו-סאקסים הגרמניים הקלטים הצפוניים, ה"סקוטים", והמעריביים, ה"וולשים", וצאצאיהם ממלאים תפקיד חשוב במדיניות האנגלית: מאקדונאלד הסקוטי, לוד ג'ורג' הווילשי. ורק עם קלטי אחד עמד על נפשו: אלה היו האירים.

לא רחוק מן היבשה האירופית שוכנים שני איים: בריטאניה ואירלנד. תושביו של האי האחד יצרו אימפריה, שקשה למצוא דוגמתה בהיסטוריה האנושית; יצרו תרבות לאומית, שהיא יכולה להתחרות בתרבויות הודו, יוון, ישראל, גרמניה. האנגלים בדרך

לשלטונם ניסו לשעבד את הצרפתים - ניסו ולא הצליחו; ניסו לשעבד את הסקוטים והוולשים - ניסו והצליחו; ניסו לשעבד את האירים: הצליחו ולא הצליחו. בימי-הביניים נדמה היה, שהעם השוכן באי האירי יתפתח יותר מן העם השוכן בבריטאניה. זו האחרונה היתה צפויה במשך מאות שנים להתקפותיהם של שודדיים, שבאו מדאנמארק, מנורוויגיה, מנורמאנדיה. באירלאנד התחילה מתפתחת חרבות לאומית, שעטתה מעטה נוצרי. האירים כבר נגשו לכבושה של בריטניה. אבל עד מהרה עברו האנגלו-נורמאנים מהגנה להתקפה. ולאחר שלא עלה בידה של אנגליה לכבוש את צרפת, היא נגשת לכבוש היסודי של אירלנד. בשורות מועטות אין להרצות את ההיסטוריה האירית. היסטוריה טראגית במדה לא-פחותה מזו של ישראל, מזו של ארמיניה. האירים עמדו על נפשם. בכל מקרה של משבר במדיניות האנגלית היו נספחים לאויביה של אנגליה. האירים לא הכירו במרותה של הכנסייה הרומית. האנגלים הכריחו את האירים לקבל את הקתוליות. אבל לאחר שהאנגלים נעשו פרוטסטנטים, נהפכים האירים לקנאים שבקתולים. אנגליה נלחמת בספרד בימי פיליפוס השני. אירלאנד היא בעלת-בריתה של ספרד. אנגליה מורדת במלכה, - אירלאנד מתלהבת בעד המלך האנגלי. אנגליה נלחמת בצרפת האפיקורסית, בצרפת הריבולוציונית, - אירלאנד הקתולית היא בעלת-בריתה של צרפת. אנגליה נלחמת בגרמניה, - באירלאנד פורץ מרד בעצם המלחמה, בפסחא של שנת 1916. האירים באמריקה שוקדים על הדבר, שרגש-השנאה לאנגליה לא יופחת ושתשאר המסורת של מלחמת-השיחרור, של מרד הכת באמה לעולמי-עד.

כלום יכולים אנו להעריך את המחיר, ששלמה אירלאנד בעד חופשתה? - הרי החרם הכלכלי האנגלי הוא רק פרק קטן ובלתי-חשוב במלחמת אירלאנד ואנגליה. השעבוד האנגלי היה, קודם כל, שעבוד רוחני. האירים שכחו את לשונם הלאומית מפני הלשון האנגלית. אירים השתתפו בתרבות האנגלית. ועכשיו פונים האירים עורף לאנגלית ומשתדלים להחיות את הלשון הגלית. תנועה „בן-יהודית“ זו באירלנד היא קשה ביותר. כי לא הרי „אידיש“ כהרי אנגלית ולא הרי גלית כהרי עברית... אבל לעם חי אין מחיר, שיהא יקר יותר מדי בעד שיחרורו המדיני!

די וואלירה דורש עליונות מוחלטת. אינו רוצה להסתפק בעצמאות-למעשה של דרום-אפריקה. זו האחרונה רק פעם נלחמה באנגליה על חופשתה בשעה שכל ההיסטוריה האירית היא מלחמה בלתי-פוסקת על כך. ודומה, שהפעם תשיג אירלאנד את מבוקשה. לא הרי אנגליה של עכשיו עם המוניה המצפנים לסיוע כהרי אנגליה בעבר עם המוניה, שנלחמו בפיליפוס השני, בלואי הייד, בגפוליון, עם המוניה, שיצרו מושבות באמריקה הצפונית, באויסטרליה, בדרום-אפריקה. לא הרי אנגליה של עכשיו כהרי אנגליה של ימי אלישבעת. קרומוויל, מאלבורו, הפיטים... וגורלו הפרטי של די ולירה - כמה הוא בלתי-רגיל! - חבריו, שנלחמו בשנת 1916 ובשנת 1920 בעד השחרור האירי ביחד עמו, מהם הוצאו להורג בידי בית-הדין הצבאי האנגלי, מהם נפלו במלחמת-אחים. די ולירה זכה לעמוד בראש העם המשתחרר בשעה שגדולים וטובים ממנו יָרדו אכלים שאולה. אבל אלה כבר אינם ענינים מדיניים...
א. מסתכל